

Programme

September 03 12:00

სტივენ ისერლისი - ჩელო მიხაილ პლეტნევი - ფორტეპიანო

მიხაილ პლეტნევი
სონატა ჩელოსა და ფორტეპიანოსთვის
Moderato
Vivace
Adagio mosso

ფრანც შუბერტი

სონატა არპეჯიონესა და ფორტეპიანოსთვის
ლა მინორი, D. 821
Allegro moderato
Adagio
Allegretto

Steven Isserlis - Cello Mikhail Pletnev - Piano

Mikhail Pletnev
Sonata for Cello and Piano
Moderato
Vivace
Adagio mosso

Franz Schubert

Sonata for Arpeggione and Piano in A Minor, D. 821
Allegro moderato
Adagio
Allegretto

მიხაილ პლეტნევი

სონატა ჩელოსა და ფორტეპიანოსთვის
მიხაილ პლეტნევი უდიდესი აღიარება პირველ რიგში თავისი პიანისტური მოღვაწეობითა და რუსეთის ეროვნული ორკესტრის ხელმძღვანელობით მოიპოვა, თუმცა მას ასევე მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს თანამედროვე აკადემიური მუსიკის განვითარებაში როგორც კომპოზიტორს. მის ნაწარმოებებში აისახება კლასიკური ტრადიციების ღრმა ცოდნა, რასაც თან ერთვის საკუთარი უნიკალური სტილი.

პლეტნევის სონატა ჩელოსა და ფორტეპიანოსათვის 2006 წელს შეიქმნა. კომპოზიტორმა ის მიუძღვნა ცნობილ ჩელისტს სტივენ ისერლისს, რომელმაც შეასრულა კიდეც პრემიერა. საინტერესოა, რომ ისერლისი ათწლეულზე მეტი ხნის განმავლობაში რჩებოდა სონატის ერთადერთ შემსრულებლად. სონატა პლეტნევისა და ისერლისის მჭიდრო მხატვრული თანამშრომლობისა და ურთიერთობის დამსტურია.

სტივენ ისერლისი ასე იხსენებს სონატის დაბადების ისტორიას: „ვერბიეში მიშას მანქანის გვერდით ვიდექით და კომპოზიციის ხელოვნებაზე ვსაუბრობდით. ვკითხე, ფიქრობდა თუ არა, ოდესმე რაიმე დაენერა ჩელოსთვის. ‘რა გინდა? მკითხა მან. ‘სონატა კარგი იქნებოდა’, ვუპასუხე. და ერთ დღეს მე მისგან მივიღე ელექტრონული წერილი: ‘შენი სონატა მზად არის, შეგიძლია გადმოქაჩო’. მან ეს ნაწარმოები ჩემი მუსიკალური გემოვნების გათვალისწინებით დაწერა - მან იცის, რომ მე ლირიკული მუსიკა მიყვარს და ამიტომაც შექმნა ლამაზი მელოდიებით სავსე სონატა. პლეტნევი ერთხელ მითხრა, რომ ბოლო ნაწილი არის ‘ელეგია მუსიკის სიკვდილზე’... იგი არ არის ‘აგრესიულად თანამედროვე’ მუსიკის დიდი გულშემატკივარი და ამიტომ სონატა ძალიან ტრადიციული, რუსული ენითაა დაწერილი. სონატის სმენისას თქვენ მაგონებთ ცოტაოდენ პროკოფიევს, რახმანინოვს, მაგრამ უპირველეს ყოვლისა - პლეტნევის. ის ისეთი ღრმა მუსიკოსია, რომ მან ამ ტრადიციულ პარადიგმაშიც კი შეძლო საკუთარი ხმის პოვნა“.

პლეტნევის სონატა ჩელოსა და ფორტეპიანოსათვის გამოირჩევა მელოდიური სიმდიდრითა და ემოციური სიღრმით, რაც მას თანამედროვე კამერულ მუსიკაში მნიშვნელოვან ადგილს უმკვიდრებს და წარმოაჩენს პლეტნევის, როგორც კომპოზიტორის უნიკალურ ხმას.

ფრანც შუბერტი

სონატა არპეჯიონესა და ფორტეპიანოსთვის ლა მინორი, D. 821
არპეჯიონე ექვსსიმინიანი საკრავია, რომლის გრიფზე გიტარის მსგავსად დანაყოფებია მოცემული და ის ასევე გიტარის მსგავსად იწყობა. თუმცა, საკრავის ხიდის ფორმა იძლევა ხემით დაკვრის შესაძლებლობას. ამიტომაც, არპეჯიონეს ხშირად გიტარისებრ ჩელოდაც მოიხსენიებენ. არპეჯიონე 1823 წელს გამოიგონა და პირველმა ოსტატებმა, იოჰან გეორგ შტაუფერმა და პიტერ ტოიფელდორფერმა. საკრავის შექმნიდან ერთი წლის შემდეგ კი შუბერტმა დაწერა სონატა არპეჯიონესა და ფორტეპიანოსთვის, რომელიც ამ ინსტრუმენტისთვის დაწერილ ერთადერთ მნიშვნელოვან ნაწარმოებად იქცა.

სონატა შუბერტს დაუკვეთა მეგობარმა, ვირტუოზმა არპეჯიონისტმა ვინჩენც მუსტერმა. როგორც ჩანს, შუბერტმა ნაწარმოები ყოველგვარი ფინანსური ინტერესის გარეშე დაწერა. სამაგიეროდ, არპეჯიონეს გაფართოებულმა ბგერათსიმბოლოებრივმა დიაპაზონმა და ექვსსიმინიანი საკრავზე ვირტუოზული პასაჟების შესრულების გამდიდრებულმა შესაძლებლობებმა შუბერტი შთააგონა, სრულად გამოეყენებინა ახალი ინსტრუმენტის მონაცემები. ამასთანავე, შუბერტის, როგორც მელოდისტის გენიალურობა ისმის არპეჯიონეს ექსპრესიულ პარტიაში, რომელსაც თან ახლავს ფორტეპიანოს დელიკატური თანხლება. მუსიკა თითქოს სილაპაზოსა და ემოციის გობელენს ქსოვს და ორ ინსტრუმენტს შორის გულწრფელ და ინტიმურ საუბარს გვასმენინებს.

სამწუხაროდ, პოპულარობის ხანმოკლე, დაახლოებით ათწლიანი პერიოდის შემდეგ არპეჯიონესადმი ინტერესი გაქრა. რაც შეეხება შუბერტის სონატას, ის 1871 წლამდე არ გამოქვეყნებულა. თუმცა, მას შემდეგ, არპეჯიონესგან განსხვავებით, არპეჯიონეს სონატა უდიდესი წარმატებითა და პოპულარობით სარგებლობს. ძირითადად იგი სრულდება ჩელოსა ან ალტზე, თუმცა გვხვდება გადამუშავებები სხვა საკრავებისთვისაც. დღეს თქვენ მოისმენთ ვერსიას ჩელოსა და ფორტეპიანოსთვის.

ამ დროს საქართველოში...

პირველი სონატა ჩელოსა და ფორტეპიანოსათვის ქართველი კლასიკური მუსიკის ისტორიაში 1957 წელს შეიქმნა. მისი ავტორი საქართველოში კამერულ-ინსტრუმენტული ჟანრის ერთ-ერთი პიონერი შალვა თაქთაქიშვილი (1900-1965).

Mikhail Pletnev

Sonata for Cello and Piano
While celebrated primarily for his pianistic virtuosity and leadership of the Russian National Orchestra, Mikhail Pletnev has also made significant contributions to contemporary classical music through his compositions. His works often reflect a deep understanding of classical traditions, infused with a unique personal style.
Pletnev's Sonata for Cello and Piano, composed in 2006, was dedicated to and premiered by renowned cellist Steven Isserlis, who, for over a decade, remained its sole performer. The genesis of the sonata is a testament to the close artistic collaboration and mutual respect between Pletnev and Isserlis.

Steven Isserlis recalls the informal inception of the sonata: “We were chatting about composing music next to Misha's car in Verbier. I asked him if he ever considered writing something for the cello. ‘What do you want?’, he said. ‘Well, a sonata would be nice’, was my response. And then one day I get an email from him saying: ‘Your sonata is ready, you can download it here’. He wrote this piece keeping in mind my musical tastes - he knows that I love lyrical music and wrote a sonata full of beautiful melodies. Pletnev once told me that the last movement is ‘an elegy on the death of music’... he is not a big fan of ‘aggressively contemporary’ music, and so the sonata is written in a very traditional, Russian language - you will hear some Prokofiev, some Rachmaninoff, but above all, you will hear Pletnev - he is such a deep musician that even in this traditional paradigm he could find his voice”.
Pletnev's Sonata for Cello and Piano stands out for its melodic richness and emotional depth which makes it a significant contribution to modern chamber music, highlighting Pletnev's unique voice as a composer.

Franz Schubert

Sonata for Arpeggione and Piano in A Minor, D. 821
The arpeggione is a six-stringed instrument. It is fretted and tuned like a guitar, but due to its curved bridge, it can be bowed like a cello. That's why an alternative name for arpeggione is a guitar violoncello. Arpeggione was invented around 1823, by the Viennese luthiers Johann Georg Stauffer and Peter Teufelsdorfer. Just one year later Schubert composed his Sonata for arpeggione with piano accompaniment that would become the only significant piece written for this instrument. The Sonata was commissioned by Schubert's friend and virtuoso of the arpeggione Vincenz Schuster. Schubert composed the Sonata without any financial interest. Arpeggione's extended range and six-string setup with enriched virtuosic opportunities inspired Schubert to fully exploit the possibilities of the new instrument. Schubert's melodic genius shines through the arpeggione's expressive lines, accompanied by the piano's delicate accompaniment. The music weaves a tapestry of beauty and emotion, creating a heartfelt and intimate conversation between the two instruments.

Unfortunately, after a brief period of popularity for about a decade, the interest in the arpeggione vanished. As for Schubert's Sonata, it was not published until 1871. However, since then, unlike arpeggione itself, Arpeggione Sonata have been enjoying success and popularity. Mostly it is performed in transcriptions for cello or viola with piano accompaniment, though versions involving other instruments are also played. Today you will hear the transcription for Cello and Piano.

Meanwhile in Georgia...

The first sonata for cello and piano in the history of Georgian classical music was composed in 1957. Its author, Shalva Taktakishvili (1900-1965), is one of the pioneers of chamber and instrumental music in Georgia.

პროგრამის შესახებ

ტექსტის ავტორი ნინო ჯვანია

Programme Notes

by Nino Jvania

TSINANDALI FESTIVAL

Aug 31 2024

6TH EDITION Sep 8